

Den Halte Hunden

Det var en gång en konung, såsom många är väl det; han hade tre döttrar. De voro unga och fagra, så det aldrig kunde ges fagrare vif; likväl märktes en stor åtskillnad dem emellan, ty de två äldsta voro höga både i färd och sinne, deremot var den yngsta vän och blid, och älskades af alla. Tillika var hon vacker som en dag och mjäll som en snö, så att hon ännu vida öfverträffade sina systrar i skönhet.

Det hände sig en dag, att konunga-döttrarne sutto tillsammans i fru-stugan, och föll så talet på fästemen. Då sade den äldsta: »ja, om jag någonsin skulle gifta mig, vill jag ingen ha, utan jag får en man som har gull-hår och gull-skägg.» Den andra utbrast: »och jag vill ingen ha, utan jag får en man som har silfver-hår och silfver-skägg.» Men den yngsta prinsessan sade ingenting, utan teg. Då sporde hennes systrar om icke hon äfven hade tänkt hvad friare hon önskade sig. 'Nej,' svarade jungfrun, 'det har jag inte; utan är det så att ödet ämnar mig en man, vill jag vara nöjd sådan jag får honom, vore det också inte annat än en *halter hund*.' Häråt logo de andra prinsessorerna, och skämtade, och mente tro på, att den dag väl kunde komma när hon talade annorlunda.

Men »mången säger sannt och vet det inte», och så var det med konunga-döttrarne; ty förrän året var om hade de alla tre fått fästemen, hvar såsom de sjelfva önskat. Till den äldsta prinsessan friade en man som hade gull-hår och gull-skägg, och vann straxt hennes ja och samtycke. Till den andra friade en man med silfver-hår och silfver-skägg; och han fick också ja, och fäste prinsessan till brud. Men den yngsta konunga-dottern fick ingen friare, utom allenast en halter hund. Då rann henne i sinnet hvad samtal blifvit fördt i fru-stugan, och hon tänkte vid sig sjelf: »Herre Gud nåde mig för giftermål jag läser få!» Likväl ville hon icke gå ifrån sitt ord som hon en gång hade sagt, utan gjorde hon, som hennes systrar, och gaf hunden sitt ja och samtycke. Derefter stod brölloppet i många

dagar, med stor ståt och mycken tillrustning. Men när gästerna lekte och voro glada, satt den yngsta bruden för sig sjelf och grät, och när de andra logo under skinn, runno hennes tårar, så det var en stor ynck till att se.

När nu brölloppet var drucket, skulle de nygifta fara hvar hem till sitt. Då fingo de två äldsta prinsessorna åka i granna karmar, med stort brud-följe och annan heders-bevisning; men den yngsta måste gå till fots, såsom hennes man, hunden, hvarken hade häst eller köre-svenn. När hon så vandrat både länge och väl, kommo de omsider i en stor skog som aldrig ville ta ända; men allt linkade hunden före, och konungadottern gick efter och grät. Bäst de nu gingo, fick hon plötsligen se hvarest der låg framför dem ett präktigt slott, och rundt omkring voro fagra ängar och gröna lunder, så aldringen har sett så grannt. Då stavnade prinsessan, och frågade hvad detta mände vara för ett stort hus. »Jo,» sade hunden, »detta är vårt hem; här skola vi bo, och här skall du hädanefter råda i all ting.» Nu log jungfrun emellan tårarne, och kunde icke fyllest undra öfver allt hvad hon såg. Hunden tillade: »jag har nu blott en enda bön att be dig om, och den bönen skall du icke neka mig.» 'Hvad är det för en bön?' sporde prinsessan. »Jo,» sade hunden, »du skall lofva att aldrig se på mig när jag sofver; sedan skall du få göra i allt annat som du vill.» Ja, prinsessan samtyckte gerna till hans begäran, och så gingo de fram till det stora slottet. Men var det präktigt utantill, var det ännu mycket präktigare inuti. Der fanns så mycket silfver och guld, så det lyste i hvar vrå; mat fanns der också af alla de slag, och så mycken annan egendom, att man aldrig kunde önska sig något i verlden att det inte fanns der. Prinsessan fick så inte göra annat än gå ur rum och i rum, det ena grannare än det andra, hela långa dagen igenom. Men när qvällen kom, att hon lade sig att sofva, hoppade hunden upp vid hennes sida, och kunde hon väl förstå, att det nu icke längre var en hund utan en menniska. Likväl sade hon ingenting, ty hon kom ihåg sitt löfte, och ville icke göra sin man emot.

Det led så en tid bortåt. Prinsessan bodde i det fagra slottet, och allt hvad hon någonsin kunde önska sig, det fick hon. Men hvar dag lopp hunden bort ifrån henne, och syntes icke igen förr än det blifvit serla, och sol runnit ned. Då kom han åter hem, och var alltid så innerligt huld och god, så det vore väl om andra männer vore hälften så goda. Prinsessan fick nu en stor kärlek till honom, och glömde alldeles bort att han icke var annat än en halter hund; såsom talet går, att »kärt Öga icke ser någon brist». Likväl gjordes henne tiden lång i ensamheten, och det lekte ofta för hennes hug, att hon ville helsa på sina systrar, och veta huru de hade det. Härom rådgjorde hon med sin man, och begärde hans samtycke att få fara. Ja, hunden hade icke så snart erfarit hennes önskan, som han straxt gaf sitt bifall, och följde sjelf med ett långt stycke, för att visa väg öfver skogen.

När konunga-döttrarne nu åter råkades, skall man tro det blef en stor glädje och många spörsmål om både nytt och gammalt. Talet föll så äfven på deras giftermål. Då sade den äldsta: »litet visste jag, när jag önskade mig en man med gull-hår och gull-skägg; ty han är som det värsta troll, så jag har inte haft en glad dag sedan vi kommo samman.» Den andra fortfor: »ja, inte bättre har det gått för mig; ty fastän jag har en man med silfver-hår och silfver-skägg, är han dock så hjertans elak, att han inte unnar mig en glad stund.» Systrarne vände sig nu till den yngsta prinsessan, och begynte fråga huru hon hade det. 'Jo,' gaf hon till svar, 'jag kan visst icke klaga; ty änskönt jag icke fick annat än en halter hund, är han så innerligt god emot mig, att bättre man aldrig kan finnas.' Häröfver blefvo hennes systrar högeligen förundrade, och upphörde icke att forska och spörja, och prinsessan förtalde allting som det var. När de nu förnummo huru godt och präktigt hon hade i det stora slottet, blefvo de afundsjuka, att hon fått allting så mycket bättre än de sjelfva. De började så att granneligen ransaka, om hon ändock icke vore missnöjd med någonting. 'Nej,' sade konunga-dottern, 'aldrig kan jag fyllest prisa min man, huru huld och god han är, och är det

blott en enda ting som felar i min lycka.' »Hvad är det? Hvad är det?» ropade begge systrarne på en gång. 'Jo,' sade prinsessan, 'hvar natt när han kommer tillbaka, skiftar han sin hamn och blir en menniska, och tyckes mig tungt att jag aldrig får se honom, huru han rätteligen ser ut.' Häruti instämde systrarne med en munn, och upphörde icke att beskärma sig öfver hunden, att han kunde hafva något doldt för sin hustru. Ja, huru de nu lockades med sin syster, väcktes omsider hennes nyfikenhet, så att hon glömde sin mans varning, och frågade om råd huru hon skulle få se honom, utan att han röjde det. »Åh,» sade den äldsta prinsessan, »ingenting är lättare än det. Här har du en liten lampa: den skall du gömma mycket, mycket väl. Sedan behöfver du bara stiga upp om natten, när din man sofver, och tända på lampan, så får du se honom i hans rätta skepnad.» Detta tycktes konunga-dottern vara ett godt råd; hon tog så lampan, gömde den i sin barm, och lofvade göra i allting såsom hennes systrar lärt henne.

Som nu tiden var inne att prinsessorerna skulle skiljas åt, vände den yngsta system hem igen till det fagra slottet. Det gick så den dagen, liksom alla andra dagar. När nu ändteligen qvällen kom, och hunden gått till hvila, var prinsessan så eggad af sin nyfikenhet, att hon knappast förmådde vänta tills han hade insomnat, förrän hon steg sakta upp, tände sin lampa, och nalkades varligen, för att betrakta honom der han sof. Men hvem kan omtala hennes förvåning, när hon lyste på bädden och fick se, att der icke mera låg en halter hund, utan en ungersvenn, den fagrade hon någonsin hade sett för sina ögon. Hon kunde så icke upphöra att betrakta honom, utan satt hela natten lutad öfver hans hufvud-gärd, och ju mera hon såg desto fägre syntes han, så att hon dervid glömde allting annat i hela verlden. Ändteligen kom morgonen. Som nu den första stjernan slocknade för dagen, begynte svennen röra sig till att vakna. Då blef prinsessan högeligen förskräckt, blåste ut lampan, och lade sig ned på bädden. Men svennen trodde att hon sof, och ville så icke väcka henne, utan steg varligen upp, skiftade sin hamn och gick bort, och syntes icke mer på hela

den dagen.

När så qvällen kom och det åter blef serla, gick allt på samma vis. Hunden kom hem ur skogen och var mycket trött; men knappt hade han insomnat, förrän prinsessan steg sakta upp, tände sin lampa, och nalkades sakta för att beskåda honom. Som hon nu lyste på bädden, tycktes henne ungersvennen vara ännu mycket fagrare än förut, och ju längre hon såg desto fägre blef han, så att hon ömsom log och ömsom grät, bara af kärlek och längtan. Hon kunde så icke vända sina ögon ifrån honom, utan satt hela långa natten lutad öfver hans hufvud-gärd, och glömde sitt löfte och allt annat, för att se på honom. Ändteligen kom morgonen. Som nu den första strålen lekte för dagen, begynte svennen röra sig till att vakna. Då blef prinsessan åter mycket förskräckt, blåste hastigt ut lampan, och lade sig ned på bädden. Men svennen trodde att hon sof, och ville så inte väcka henne, utan steg varligen upp, skiftade hamn och gick bort, och lät icke vidare se sig på hela den dagen.

Ändteligen blef det åter serla, qvällen kom, och hunden vände hem ur skogen, såsom hans sed var. Men icke heller nu kunde prinsessan emotstå sin nyfikenhet, utan första tid hennes man hade somnat, steg hon sakta upp, tände sin lampa, och nalkades varligen, för att än en gång betrakta honom der han sof. Som hon nu lyste på ungersvennen, tycktes han henne ännu mycket fagrare än någonsin tillföre, och ju längre det led desto fägre blef han, så att hjertat brann i hennes barm, och hon glömde allt annat i verlden, bara för att se på honom. Hon kunde så icke vända sina ögon ifrån honom, utan satt hela natten lutad öfver hans hufvud-gärd. När nu morgonen kom, att sol rann upp, begynte svennen röra sig till att vakna. Då blef prinsessan mycket häpen, ty hon hade icke märkt huru tiden skred, och skulle nu hastigt blåsa ut sin lampa. Men huru det var darrade hon på handen, så att en varm droppe föll och kom på unger-svennen, att han vaknade. Som han nu märkte hvad hon hade gjort, sprang han förfärad upp, byttes i ögonblicket till

en halter hund, och linkade bort i skogen. Men prinsessan vardt så betagen af sorg, att hon inte visste till sig, utan lopp efter honom, vred sina händer, och bad med bittra tårar att han skulle komma tillbaka. Men han kom icke.

Konunga-dottern begynte nu vandra öfver berg och dal, många villa stigar, för att leta rätt på sin man, och alltsom hon gick runno hennes tårar, så det kunnat röra en sten till medömkan. Men hunden var borta och blef borta, änskönt hon sökte honom både i norr och söder. När hon nu såg att han icke stod att finna, ville hon vända igen till det fagra slottet; men det var lika när, intet slott var att se, och hvart hon kom, såg hon aldrig annat än kolane mörka skogen. Nu tyckte hon sig vara alldeles öfvergifven af hela verlden; hon satte sig derföre på en sten, grät bitterligen, och tänkte huru mycket hellre hon ville vara död, sedan hon icke längre fick lefva med sin man. I detsamma kom en liten groda hoppandes fram under stenen. Grodan sporde: »skön jungfru, hvarföre sitter du här och gråter så sorgfull?» 'Jo,' svarade prinsessan, 'jag må visst gråta och inte vara glad. Först har jag mistat min hjertelig kär, och sedan kan jag inte hitta vägen till slottet; utan får väl omkomma här af hunger och vilda djur.' »Åh,» sade grodan, »är det inte annat, så kanske jag kan hjälpa dig. Om du vill låta mig vara din bästa vän, skall jag visa dig vägen». Nej, det ville hon inte, utan svarade: 'bed mig om hvad du vill, bara inte om det! Jag hade aldrig någon kärare än min halte hund, och ingen vill jag ha, medan jag lefver i verlden.' Dermed steg hon upp, grät bitterligen, och fortsatte sin väg. Men grodan såg vänligt efter henne, log i sitt sinne, och kröp tillbaka ned under stenen.

När konunga-dottern så åter vandrat ett långt, långt stycke, och ännu aldrig såg annat än skog och vildmark, blef hon omsider mycket trött. Hon satte sig derföre på en sten, lutade hand emot kind, och önskade vara död, eftersom hon icke mer kunde få lefva med sin man. Rätt i detsamma prasslade det i

buskarne, och hon fick se hvarest en stor grå ulf kom löpande fram emot henne. Då blef hon högeligen[387] förskräckt, ty hon kunde icke tänka annat än att ulfven skulle straxt rifva henne till döds. Men ulfven stannade, hviftade med svansen, och sporde: »stolts jungfru, hvarför sitter du här och gråter så sorgfull?» 'Jo,' svarade prinsessan, 'jag må visst gråta och inte vara glad. Först har jag mistat min hjertelig kär, och sedan kan jag inte finna vägen till slottet, utan får väl omkomma här af hunger och vilda djur.' »Åh,» sade ulfven, »är det inte annat än det, så kanske jag kan hjälpa dig. Låt mig vara din bästa vän, så vill jag visa dig vägen!» Nej, det ville hon inte, utan svarade: 'bed mig om hvad du vill, bara inte om det! Jag hade aldrig någon kärare än min halte hund, och ingen vill jag ha, medan jag lefver i verlden!' Dermed steg hon upp, grät bitterligen, och fortsatte sin led. Men ulfven såg vänligt efter henne, log i sitt hjerta, och lopp hastigt sina färde.

När prinsessan nu åter vandrat både länge och väl i ödemarken, blef hon omsider så trött och maktlös, att hon icke orkade gå längre. Hon satte sig derföre på en sten, vred sina händer, och önskade att hon vore död, eftersom hon icke längre fick lefva med sin man. Just i detsamma förnam hon ett dåft rytande, så jorden skalf, och der kom fram ett stort, ofantligt lejon, som gick rätt emot henne. Nu blef hon alldeles förfärad, ty hon kunde icke tänka annat än att lejonet skulle straxt öda henne; men djuret var fjettradt med tunga jern-länkar, så det knappast förmådde släpa sig utåt jorden, och kedjorna skramlade på begge sidor, allt som det rörde sig. När lejonet nu ändteligen kommit fram till prinsessan, stannade det, hviftade med svansen, och sporde: »skön jungfru, hvarför sitter du här och gråter så sorgfull?» 'Jo,' svarade prinsessan, 'jag må visst gråta. Först har jag mistat min hjertelig kär, och sedan kan jag inte finna vägen till slottet, utan får väl omkomma här af hunger och vilda djur.' »Åh,» sade lejonet, »är det inte annat än det, så kanske jag kan hjälpa dig. Om du vill lösa mina band och låta

mig vara din bästa vän, så skall jag visa dig vägen.» Men prinsessan var så förfärad, att hon kunde hvarken tala eller svara; än mindre dristade hon sig fram till djuret. I detsamma fick hon höra en klar stämma som ljud utur skogen; det var en liten näktergal som satt i trädet och sang:»Jungfru lilla, lös af banden! Lös af banden!»

Då gjordes det henne ondt om lejonet; hon tog så mod till sig, gick fram, lossade banden och sade: 'väl kan jag lösa dina fjettrar, men aldrig så blir du min bästa vän; ty jag hade ingen kärare än min halte hund, och får aldrig någon mer.' Men nu skedde en underlig ting; ty rätt som den sista länken föll, skiftade lejonet sin hamn, och blef till en fager unger prins, och när prinsessan såg upp till honom, se, då var det ingen annan än hennes egen hjertans kär, som förr varit bytt till en hund. Härvid blef hon så till mods, att hon segnade ända ned till marken, omfattade svennens knän, och bad att han icke skulle gå bort ifrån henne. Men prinsen upplyfte henne med stor kärlek, tog henne i sin famn, och sade: »nej, vi skola aldrig skiljas mer, ty nu är jag frälst; och har jag fyllest rönt din trohet emot mig.»

Nu skall man tro der blef en fröjd, så ingen det kan omtala. Och prinsen tog sin unga brud och drog hem till det fagra slottet, och der var han konung och hon blef hans drottning. Men inte bättre än jag vet, lefva de der och må väl än i denna dag.